

Críticaòpera

Xavier Cester

Esmicolat

Faust, de Gounod

Director: Pierre Vallet.

Gran Teatre del Liceu, 7 d'octubre.

Som pobres. Encara que els nostres governs, el d'aquí i el d'allà, no ens ho vulguin dir amb aquestes paraules, l'evidència és cada dia més aclaparadora. El Liceu ha obert en conseqüència la temporada amb una òpera en concert, fet per si mateix ja prou pobre, i, per ratificar la dissort, només en fragments. Si la víctima no hagués estat *Faust*, s'hauria procedit igual? O potser l'òpera ja no és un gènere amb entitat dramàtica i musical, sinó una simple successió de bocins bufons?

Almenys, en aquest frustrant i esmicolat *Faust* el nivell vocal va ser excel·lent. Piotr Beczala té un timbre d'aquells que enamoren amb només una nota, un agut clavat amb la

precisió d'una sageta i un fraseig d'una calidesa ideal per al protagonista, mentre que Erwin Schrott troba en Méphistophèles un paper a la mida de les seves qualitats histriòniques i vocals, molt més evidents aquí que en l'Escamillo del curs anterior. Es fa difícil trobar defectes en la veu i el cant de Krassimira Stoyanova: tècnica sòlida, registres homogenis, línia acurada. Són ganes de buscar tres peus al gat pensar que la seva Marguerite va ser tan impecable com monòtona? Ludovic Tézier com a Valentin va tornar a desplegar un dels instruments més sumptuosos del moment, Karine Deshayes va fer bé el poc que quedava de Siebel, i Julia Juon va ser una encara més anecdòtica Marthe. La part negra de la vetllada va ser la direcció grisa i maldestra de Pierre Vallet, amb una orquestra de so brut i un cor lluny de la forma ideal.

Críticateatre

Francesc Massip

Cruilla del somni

Nadir

De Quim Español

La Seca, fins al 16 d'octubre

Si el zenit és el punt àlgid del sol, el nadir és l'apex de la nit. L'espectacle és una exaltació dels territoris canviants que obre la nit metropolitana, just a la cruilla del somni, l'insomni i l'entre-son. Un terreny permeable, capaç de convocar els morts i els vius ensem, de resoldre les endevinalles de cada somni. Tot això i més respira el poema narratiu de Quim Español *Nadir*, d'elevada dicció i original trajecte, que ha estat adaptat a l'escena per Marta Angelat, que assumeix alhora la interpretació i la direcció. Potser hi faltava la distància d'una mirada exterior que resolgués alguns decaïments i que fes més nítid el recorregut. Però *Nadir* és una joietta, perquè la tempera-

da actriu s'acompanya de l'exquisida violinista Lisa Bause, d'una musicalitat lluminosa i càlida, que extreu vibracions sonores singulars de tot el que toca. Un doll de poesia i música presideix aquest monòleg que Angelat pronuncia amb múltiples veus, incorporant tots els personatges del relat sense solució de continuïtat, en un recorregut que deflagra sinapsis impensades com un castell de focs en el tou de la nit. Són personatges insomnes o que visiten els somiejos dels altres, situats ençà o enllà de la mort, i que en el fons ens acaren als nostres neguits, preocupacions i pors, que adquireixen un relleu singular en les hores fosques.

L'escenari permet una gran proximitat amb el públic que seu a les butaques reciclades de l'Espai Brossa.

Quadern de música Calixto Bieito, prolífic, estrena el seu segon muntatge operístic en dues setmanes

Dues ànimes perdudes a la via: Kerstin Avemo i Ursula Hesse von den Steinen, a 'Hanjo' ■ PAUL LECLAIRE

L'espera eterna

Xavier Cester

Duisburg

Ser prolífic és possible. Ser ubic costa una mica més. Un hiperactiu Calixto Bieito ha estrenat dos espectacles operístics amb poc més d'una setmana de diferència, i el segon, la veritat, va ser molt millor que el primer. El secret potser rau en el fet que si el *Mahagonny* vist a Gant era un reclam per a l'estil més típic i tòpic del director català, *Hanjo*, de Toshio Hosokawa, demanava (i aconseguia) una purga de la tendència més hiperbòlica de Bieito.

Es tractava de la seva primera posada en escena d'un compositor viu? La memòria em falla; en tot cas, no es tractava d'una estrena, sinó d'una nova producció d'un títol recent, creat a Ais de Provença el 2004, i presentat ara per la Triennial del Ruhr, el festival gestat per Gerard Mortier, aprofitant de manera original el patrimoni industrial de la regió alemanya i que el 2011 tanca el cicle liderat per Willy Decker.

Continuem, per tant, en el terreny de la relectura més que en el de la creació estricta. Sigui com sigui, la suma de la trama, basada en una peça de teatre Nô de Yukio Mishima, al seu torn versió d'una història més antiga, amb la música de Toshio Hosokawa i la posada en escena de Bieito, ofereix resultats que tallen l'alè. Per-

què, per si encara no ha quedat clar, i a diferència de *Mahagonny*, aquest ha estat un dels treballs més excepcionals de l'exdirector del Remea.

L'espai de la representació, la Gebläsehalle, ubicada en un antic recinte siderúrgic, va afavorir una escenografia impactant, obra de Susanne Gschwender, una via de tren que es perd en la foscor, creuada per un arbre caigut, una via per on transiten dues ànimes perdudes: Hanako, la *geisha* que espera el retorn de Yushio, l'home que la va abandonar, i Jitsuko, fascinada per la seva història. Una potent il·lumi-

A diferència de 'Mahagonny', 'Hanjo', de Toshio Hosokawa, és un dels treballs més excepcionals de Calixto Bieito

nació reforçava el món oníric d'una Hanako que prefereix continuar vivint en la seva fantasia, esperant, abans que reconèixer un Yushio que finalment apareix: la seva mirada és morta, no com la del Yushio de la seva ment.

Amb les seves millors armes directorials, Bieito porta a l'extrem el trastocament mental dels personatges, amb la qual cosa el final assoleix un grau d'emoció poètica encara superior, amb Hanako i Itsuko allunyant-se per la via mentre la música torna al mateix no res amb què havia començat.

La proximitat amb els cantants permetia gaudir encara més de la seva implicació dramàtica i vocal, sobretot d'una Kerstin Avemo (Hanako) fora de sèrie: gestos, mirades i moviments s'aliaven a una veu d'extrema puresa i un cant d'una expressivitat desarmant. Excel·lent també la Jitsuko d'Ursula Hesse von den Steinen. I, quant a Georg Nigl, una passatgera fatiga vocal no va treure mèrits al seu Yushio.

Si una altra virtut hem de remarcar en aquest treball magnífic de Bieito, seria la seva adequació a la partitura de Toshio Hosokawa, a les onades sonores del compositor japonès, que, des d'una superfície en aparença plana, van agafant embranzida fins a esclats cataclísmics, ben menats per Garry Walker al capdavant del conjunt Musik Fabrik. Van ser vuitanta minuts de la millor òpera.